

Előfizetési ár:

(Postán küldve)

Egész évre 32'—

Fél évre 16'—

Negyed évre 8'—

Egy óra 3'—

□□

ELLENZÉK

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár:

(Házhoz hozva)

Egész évre 32'—

Fél évre 16'—

Negyed évre 8'—

Egy óra 3'—

□□

Szerkesztőség:

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 35. sz. emelet

Alapította: BARTHA MIKLÓS

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 35. Telefon 9.

A háboru hírei.

Hivatalos jelentések.

Az orosz frontról Ludendorff a következőket jelenti:

Ösel szigetén gyors előhaladásokat tettünk gyalogezredeink és kerékpáros zászlóaljaink feltartóztatathatatlán előhaladásban, gyakran be sem várva az előnyomuló tűzérseget, megverték az ellenséget, ahol csak velünk harcba bocsátkozott. Sworba félszigetet észak felől elvégtük, mialatt hajóink tüzeleése a szárazföldi ütegeket lekötve tartotta. Az égő Arensburg előtt allunk és előnyomulóban vagyunk a sziget keleti részén. Az orosz erők sietve visszavonultak a sziget keleti partja felé, hogy elmeneküljenek azon a töltesen, amely Öselt Movu szigetével összeköti. Torpedónaszádaink az Ösel és Dagó közti belvizekbe hatoltak be és többrendbeli harcokban az orosz tengeri haderőket a Movu-Sundba szoritotta vissza.

Az olasz harctéren teljesen kedvezőtlen időjárás mellett tegnap is csak a Monte San Gabrielen és a Vippach-völgyben fokozódott a harci tevékenység. Rohamesapataink vállalkozással sikerrel jártak. Olasz előretöréseket visszavertünk.

A nyugati harctéren Flandriában a tűzérsegek harci tevékenysége változó volt. A tengerparton és a Lys és Deule között a front egyes szakaszain a tüzet időnként erős hatásúvá összpontosították. A kiterjedt tölcsermezőkön többrendbeli felderítő útközet támadt. Artolsban az angolok a Scarpe és Cambrai—Arrasi ut között négy kilométernyi kiterjedésben nagy erővel támadtak. A szárnyakon rohamuk a tüzelésben meghiusult, a középen az ellenség benyomult vonalainkba, onnan éjjel ellentámadásokkal ismét elűztük.

Nyersanyagot fonáshoz, szövéshez Erdély asszonyainak.

Az átmenet gazdasági miniszterium és az Erdélyi Szövetség igazgatótanácsának figyelmébe.

Kolozsvár, 1917. okt. 14.

Nem alamizsna kérésről vagy adásról van szó. Szó van arról a jogos kívánság teljesítéséről, melyet tiszteletben tartanak minden rendezett államban.

Arról van szó, hogy a Magyarországon természet kenderből, itt lenyirt gyapjuból Magyarország leányai és asszonyai fonásnak és szövésnek vásznat, szövetet vagy pokrócot.

A nyáron az volt a panasz, hogy a kenderközpont, meg a gyapjúközpont összevásárolják a termékeket, elviszik a vidékekről, elszállítják külföldre, Csehországba, honnan majd drágán fogják visszaadni, mint szövött árut.

Falukon magyarok, székelyek, szászok és oláhok között a szövet áruk rettenetes drágaságának hatása alatt nagyon fellendült a kedv és buzgalom a fonásra és szövésre azok körében.

A nyár folyamán Erdélynek bejártam 10—12 vármegyéjét. Szövés, fonás körül mindenütt szorgos munkában találtam a nőket. Papnők, tanítónők, gazdálkodó családok nőtagjai kezében pergett az orsó, működött a szövőszék. Azt a panaszt hallottam mindenfelé, hogy nem kapnak nyersanyagot, mert a központok Csehország számára összeszedik.

Aranyos szék környékén egy ref. pap amiatt is panaszkodott, hogy a kenderázítás körül olyan követelmények irattak elé, melyek teljesítése nehézségekbe ütközik, emiatt a kender természetének jelentékeny csökkenésétől lehet tartani.

Mindezek olyan dolgok, amelyek elevenébe vágnak népünk életének s azt levetketetik.

Vizsgálat és orvoslás tárgyává kell ezeket sürgősen tenni a kormány részéről. Feladata lenne az Erdélyi Szövetség igazgató tanácsának gondot fordítani arra, hogy a fonás és szövés az iskolákban is taníttassék.

A szép munka, valamint a tömegtermelés, a sikeres tanítás a kender és len természetesen tömegesebb, mennyisége kitüntetésekkel, jutalmakkal, állami díjakkal is elősegítendő lenne.

És itt tétovázásra nincs semmi idő. Ha soká tart a háboru, még annak folyamata alatt, ha ez évben véget ér, még a béketárgyalások alatt a nép egy része megintelen lesz s az állam drágán beszerzett rongyokkal lesz kénytelen a meziteleneket felruházni.

*

Egy pár érdekesebb adatot jegyzek le arról, hogy a szövésből milyen volt Erdély háziipara s miként tették azt fokozatosan tönkre a csehek?

35—40 évvel ezelőtt egy székely asszony egyik sepsiszentgyörgyi boltba kérte, a kirakatból vegyék be azt a szép abroszt,

Rossz az amerikai munició.

Bernből jelentik: Megerősítik azokat a híreket, melyek szerint az amerikai expedíciós hadsereg által Franciaországba hozott munició egyharmada hasznavehetetlen volt

és vissza kellett küldeni. A bajt akkor vették észre, amikor a hajók már a nyílt tengeren voltak. Azonnal intézkedtek, hogy a rossz löszert minél előbb hasznavehetővel pótolják.

Kerenszki új programja.

Egy stockholmi távirat szerint egy orosz politikus a következőképp nyilatkozott Kerenszki új programjáról:

— Az aktív külpolitika alatt azt értette Kerenszki, hogy nem akar továbbra is az entente passzív játékszere lenni s mindjárt hozzáfűzte, hogy az orosz forradalom egyik igen jelentős alakja el fog utazni az entente-államok fővárosaiba, hogy tárgyalást folytasson a hndicélok revíziójának ügyében, más szóval, hogy meggyorsítsa a béke eljövételét. Ez a hivatalos demokrata kiküldött Ceretelli lesz.

— Kerenszki így definiálta az orosz

békeformulát. Általános békét akarunk minden erőszak kizárásával. Ezzel kifejezetten kimondta, hogy Oroszország ellenzi a szövetségesek minden imperialisztikus célját, minden hódítást és a háboru folytatását is. Most már szó sincs arról, hogy Oroszország afelől tárgyaljon a szövetségeseivel, hogyan lehetne folytatni a háborut a győzelmes befejezésig. Kerenszki ma már csak a védekezésről beszél és egy szót sem szól az offenzíváról. Kerenszki energikusan kimondta, hogy Oroszország csak védekezik és nem veti alá magát az entente akaratának.

Lloyd George reménye.

Londonból jelentik: Lloyd George miniszterelnök a mezőgazdasági testületek küldöttsége előtt beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a buvárhajó veszedelem gyorsan csökken. Tiszta veszteségünk csekélyebb volt, mint bármely időpontban 1916. óta. Ezért semmiféleképpen nem félek attól, hogy az ellenségnek sikerül majd szigeteinket a tengeraltjárók tevékenysége által kiéheztetni, De nem ez okoz nekem gondokat e pillanatban. Aggodalmam onnan származik, hogy a rendelkezésre álló élelmiszerkészletek a világon megfogyatkoztak. Ennek oka van. Ha a földművelő arra gondol, hogy Anglia erejének, hatalmának és dicsőségének meg kell növekednie, úgy azt hiszem, hogy az év végén hozzájárul ahhoz, hogy oly győzelmet vívjon ki az országért, amely ellenségeinek réméné és az egész világ összes elnyomottjainak reményévé fogja tenni.

Az új maximális árak.

Az országos maximális árak október 16. től 31-ig a következők:

Tök főző kg-ként 60, káposzta 60, kelkáposzta 80, kalarábé szokásos levéllel 108, paradicsom 64, zöldpaprika apró 1 drb 3, zöldpaprika töltési való 1 darab 6, emberi étkezésre szánt fehér répa 60, céklarépa 95, zeller, gumós 110, vöröskáposzta 70, első rendű válogatott csemege fajalma 240, első rendű alma (mely az előző minőségbe nem sorolható) 145, másodrendű alma 116, rázott alma 70, elsőrendű körte 200, másodrendű körte 165, dió 430, szőlő 320, gesztenye 170 fillér.

Gyászrovat.

Cs. Papp József halála. Kolozsvár munkás polgári társadalmának és kulturális életének gyásza van. Cs. Papp József, a felsőbb leányiskola, leánygimnázium és polgári leányiskola jeles tanára az elmúlt éjjel 12 órakor hirtelen elhunyt. Szívszélhűdés oltotta ki az ő munkás életét, mely a társadalmunknak, kulturánknak annyi hasznára vált. Nemcsak a nevelés terén fejtett ki hasznos tevékeny munkásságot, de a magyar irodalomnak is jelkes és buzgó munkása volt. Különösen sok érdemet szerzett azzal, hogy a béke éveiben az olasz irodalmat hozta közelebb hozzánk és viszont a magyar irodalmi életnek volt egyes olasz lapokban ismertetője. Egyetemünkön az olasz nyelv tanára volt. Dantet, a világirodalom e nagy óriását, prózában, magyarázatokkal kísérve fordította le, ami által nagyban járult ennek a súlyos klaszszikusnak a megértéséhez. Hirtelen jött halála mélyen megrendítette nemcsak hozzátartozóit, de barátait is, akik egyik napról a másikra annyira váratlanul veszítették el a jó, szerető családapát és a nemesszívű barátot.

*

Dr. Csibek Béla Monostori-ut 13. szám alatt lakó 60 éves főgimnáziumi tanár az éjszaka 11 órakor rosszul lett. Hozzá tartozói rögtön kihívták a mentőket, akik azonban már nem tudtak segíteni, mert dr. Csibek közben hirtelen elhunyt. A halál oka szívszélhűdés.

Az ELLENZÉK telefonszáma 9.

Felhívás előfizetésre!

Az év utolsó negyedére kérjük az előfizetési díjak megküldését. Áraink maradnak a régiek:

Negyedévre . . . 8 K
Egy hóra . . . 3 K

Kérjük az előfizetési díjakat mielőbb megküldeni a kiadóhivatalnak. Elő lehet fizetni bármely naptól kezdve.

HIREK

— **Hirdetmény.** Értesítjük a közönséget, hogy a közfogyasztási célokra lekötött tejre a kérelmek a főispáni hivatalban a panaszbizottsághoz (Jókai-utca 2. sz.) adandók be naponként d. e. 9—11 óra között. A tejre elsősorban gyermekek, betegek és aggodtarthatnak igényt s e körülmény a kérelmekben hatósági vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolandó. Nyomatékosan figyelmeztetjük a közönséget, hogy a tejkiosztás méreteihez túlzott reményeket ne fűzzön, mivel az eddig lekötött mennyiség még nagyon csekély s így egyelőre csak a különös méltánylást igénylő kérelmek lesznek figyelembe vehetőek. Kolozsvár sz. kir. város Tanácsától 1917. október hó 15-én. Haller polgármester.

— **Kolozsvár gyomra.** Talán senkire sem érdektelen, hogy a háború nehéz gazdasági viszonyai közt mennyit fogyaszt a város lakossága. A jövedéki hivatal statisztikája szerint 1917. első 6 hónapjában a következő hus- és zsírmennyiséget fogyasztottuk el: 1577 vágómarhát, 2154 borjút, 6676 sertést, 127 juhot és 129.053 kg. zsirt és szalonnát. Ez természetesen csak azt a mennyiséget tünteti fel, ami a jövedéki hivatalon keresztül jött be a városba. De ha ehhez hozzáadjuk azt, ami a jövedék tudtán kívül érkezett, úgy is a fogyasztás csekélynek mondható. De hát háború van, hadi a koszt és hadi — a gyomrunk is.

— **A tisztii étkezdék zárórája.** A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, melyben közli, hogy a zárórára vonatkozó belügyminiszteri rendeletet a tisztii étkezdéknek is be kell tartani. Egyben felhatalmazza a kerületi parancsnokságokat, hogy amennyiben a záróra meghosszabbítását szükségesnek ítélik, eziránt saját hatáskörükben intézhessenek.

A nagyenyedi főjegyző ünneplése. Az „Alsófehér” című lap írja: Meleg ünneplésben részesítette a tövisi járás a főjegyzővé megválasztott dr. Tókos Gézát!... Összejött Tövisre a járás jegyzői kara. A hivatal-szobában dr. Száva Aurél tb. főszolgabíró a járás tisztviselői és jegyzői kara nevében meleg hangon mondott köszönetet a „járás

fejének” fáradhatatlan tevékenységéért, megvesztegethetetlen igazságszeretetéért és ama áldásos munkáért, melyet végzett Tövisen egy évtizeden át. Egyben átnyújtotta a járás tisztviselői és jegyzői karának pompás művelő emléktárgyát. Bann a családi hajlékban Krismanits Grail Gyula jegyző bucsuzott el. Délben bankett volt, melyen részt vett a fennemlítettek kivül Tövis és járása intelligenciája.

— **A leszerelés.** Még messze vagyunk a békétől, de a leszerelés kérdése már is nem kis gondot okoz a hadvezetőségnek. Legközelebb külön munkaerőket rendelnek ki a fiatalabb évfolyamokból a kiegészítő parancsnokságokhoz és a pótkeretekhez, hogy ott az ügymenettel megismerkedve, tanulmányozhassák a leszerelés kérdéseit s annak sima lefolyását biztosítsák, ha majd ránk virrad a béke napja. De vajjon mikor lesz az!?

— **Tilos a gyermekeknek dohányt adni.** A belügyminiszter 80.671. sz. rendeletében megtiltja a dohánytőzsdéseknek, hogy 16 éven aluli gyermekeknek és nőknek egyáltalán dohány és szivarneműket kiszolgáltassanak.

— **Baleset.** Juhos István 58 éves közmivességéd ma reggel oly szerencsétlenül bukott le Katona Gergely pékmester háza mellett felállított alacsony állványokról az aszfaltburkolatra, hogy nagyon súlyos koponyazúzódást szenvedett. A mentők részéssítették első segélyben.

— **Franciaország öt milliárdot szánt az átmeneti gazdaság céljaira,** Francia lapok jelentése szerint a francia minisztertanács hozzájárult az 1917. évi költségvetéshez, mely öt milliárdot tartalmaz a békés gazdaságra való átmenet céljaira.

LEGUJABB

Az „Ellenzék” távirat-telefon- és expressztudósításai.

Kerenszki beteg.

Budapest, okt. 16.

Pétervárról jelentik: Kerenszki a főhadiszálláson ágyban fekvő beteg lett.

Hajók sülyesztése.

Budapest, okt. 16.

Berlinből jelentik: Buvárhajóink ujabban több gőzöst, vitorlást elsülyesztettek. Köztük egy hétezer tonna felfegyverzett angol gőzöst.

Vilmos császár Konstantinápolyban.

Budapest, okt. 16.

Konstantinápolyból jelentik: Vilmos császár hétfőn délelőtt 10 órakor ideérkezett. A pályaudvaron a szultán a trónörökösrel, a hercegekkel és a kormány tagjaival fogadta. Bevonulaskor a pazarul diszitett utcákon óriási embertömeg üdvözölte a császárt.

A németek Oesel szigetén.

Budapest, okt. 16.

Genfből jelentik: A francia sajtó nagyon nyugtalan a németek partra

szállása miatt. A lapok megállapítják, hogy Riga elfoglalása óta ez a háborúnak legnagyobb eseménye. Az Echo de Paris szerint valószínű, hogy Kerenszki már ma kiűrteti Helsingforstot, Rewalt. Nem hiszik, hogy az orosz flotta felvehetné a harcot a német flottával. Helsingiorssal a keleti flotta megszakította összeköttetését. A flotta követeli a kormánytól a béketárgyalások haladéktalan megkezdését.

Munkástanács a koalíciós kormány ellen.

Budapest, okt. 16.

A Secolonak jelentik Pétervárról, hogy a munkástanács nagy többséggel elfogadott egy indítványt, mely a legélesebb hángon tiltakozik a koalíciós kormány ellen.

A koalíciós kormány nem szüntette meg a válságot.

Budapest, okt. 16.

Moszkvában a munkások sztrájkba léptek és tüntettek a koalíciós kormány ellen. Taskendben a forradalmárok elvágták a kormány interurbán összeköttetéseit. A Dally Mall szerint a koalíciós kormány nem szüntette meg a válságot, ellenkezőleg még jobban elmérgesítette.

Alexejev exfőparancsnok nyilatkozata.

Budapest, okt. 16.

Stockholmból jelentik, hogy Alexejev exfőparancsnok ezeket monzotta:

Oroszország helyét a harctéren Japánország foglalja el. És Japán bizonyára ellenértéket kap Oroszország rovására. Valószínű, hogy Japán az azuri vidéket megkapja. Oroszország most már csak statiszta.

Orosz lapok a munkástanács határozatáról.

Budapest, okt. 16.

Stockholmból jelentik, hogy a Rjecs a munkástanács határozatáról ezeket írja: Ez polgárháboru kezdetét jelenti. A munkástanács lapja, az Investia igen heves hangú cikket közöl a kormány ellen. A forradalmi demokratia — így ír — azt kiáltja a kormánynak: Félre innen.

Színház.

Téli Színház.

- Szerdán: Elvált asszony. (Huszonötöd-ször, Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Bérlet 30 sz. B.)
- Csütörtökön: D. u.: Mese-délután. (Jóte-konyecélu előadás.)
- Csütörtökön: Este: Alarcos bál. (Kezdeté 7 órakor. Bérlet 31 sz. C. A nézőlterre vezető ajtókat az előadás megkezdésekor bezárják.)

- Pénteken: Boccacio. (Uj betanulással és uj szereposztással. Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Bérletszünet XIV. sz. B. A bérlet páholyokat hétfő délelőtt 11 óráig tartja fenn a pénztár.)
- Szombaton: D. u.: Kék róka. (13-adször. Berky Lili vendégjátékával. Mérsékelt helyárrakkal.)
- Szombaton: Este: Boccacio. (Uj betanulással, másodször. Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Bérlet 32 sz. D.)
- Vasárnap: D. u.: Sárga csikó. (Berky Lili vendégjátékával és Halmos Gyula föllépésével. Mérsékelt helyárrakkal.)
- Vasárnap: Este: Mágnaš Miska. (52-ed-szer. Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Bérletszünet XV. sz. C. A bérlet páholyokat kedd délelőtt 11 óráig tartja fenn a pénztár.)

Berky Lili vendégjátéka. Holnap, szerdán este kezd meg Berky Lili az „Elvált asszony“ Gondájával a vendégfellépéseit. Különös érdeklődéssel várja a közönség a pénteki és szombat esti vendégjátékát, mely alkalommal az uj betanulással és uj szereposztással színrekerülő „Boccaccio“ cimszerepét fogja Berky Lili játszani. Szombaton délután a „Kék róka“-ban és vasárnap délután a „Sárga csikó“-ban lép fel s mind a két délutáni előadást mérsékelt helyárrakkal tartják. Vasárnap este pedig Berky Lilivel a Marcsa szerepében a „Mágnaš Miska“ fog színrekerülni. Miután a „Mágnaš Miska“ bérletszünetes előadására a bérlok elővételi joga már lejárt, az összes ki nem váltott páholyok is a nem bérlok közönség rendelkezésére állanak.

Alarcos bál. Csütörtökön, az idei évad XV. opéra-estéjén Verdi „Alarcos bál“-ja fog színrekerülni rendes bérletfolyamban.

Gertrude Foerstl kamaraénekesnő hangversenye. Jövö héten, csütörtökön délután 5 órakor tartja meg a színház második délutáni hangversenyét, melyen Gertrude Foerstl kamaraénekesnő, a bécsi udvari opera kiváló művésznője fog fellépni. Gertrude Foerstl kétségtelenül a jelenkor szoprán énekesnői közül egyike a legnagyobbaknak és így kedvező alkalmá nyílik most közönségünknek, hogy e csodásan szép hangú énekesnőt megismerhesse.

Az utolsó hajnal — utoljára. Holnap, szerdán lesz az „Utolsó hajnal“ a Szinkör-mozgóban utoljára látható. Mindenki, kivétel nélkül — aki e filmet látta — a legnagyobb elragadtatással beszélt a magyar kinematografia ezen tökéletes mesterművének tökéletes szépségeiről, azért ne mulassza el senki, aki még nem látta volna az „Utolsó hajnal“-t, ez utolsó napon minden körülmények között megnézni.

A fekete gyémántok. (Második rész.) Jókai hatalmas műve, „A fekete gyémántok“ befejező része csütörtökön, pénteken és szombaton fog a Szinkör-mozgóban bemutatásra kerülni.

A papagály — az Egyetem-mozgóban. Holnap, szerdán és csütörtökön fogja az Egyetem-mozgó a magyar filmgyártás egyik legbrilliansabb és legérdekesebb alkotását, a „Papagály“-t bemutatni.

Sehonnai kisasszony — az Urániában. Az amerikai filmszenzációk egyik legfinomabb és legmulatságosabb remeke lesz szerdán és csütörtökön az Urániában látható. Cime: „Sehonnai kisasszony.“

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Magyary Mihály

Szerkesztő: **Dr. Polcz Radó ügyvéd**

Szinkör-mozgó.

Előadások		Előadások	
hétköznapokon:		ánnap- és vasárnap	
Első előadás 6 órakor		Első előadás	2 6
Második „ 7 1/2 „		Második „	4 fél
Harmadik „ 8 1/2 „		Harmadik „	5 „
Negyedik „ 9 1/2 „		Negyedik „	7 fél
		Ötödik „	8 „
		Hatodik „	10 fél

Műsor:

Hétfőn, kedden és szerdán

Utolsó hajnal.

Csütörtökön, pénteken és szombaton

Fekete gyémántok II.

Vasárnap

Leigázott lélek.

Helyárrak:

- Páholyülés 1.50 [kor.
- Földszinti ülés 1 kor.
- Alsó erkély 70 fillér.
- Felső erkély 50 fillér.